

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

ΕΠΑΛ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΒΙΩΜΑΤΑ, ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ, ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

Α. Μη λογοτεχνικό κείμενο

[Η αγάπη μαθαίνεται;]

Το ακόλουθο (ελαφρώς διασκευασμένο) κείμενο αντλήθηκε από το βιβλίο «Να ζεις, ν' αγαπάς και να μαθαίνεις» (εκδ. Γλάρος), που είναι από τα δημοφιλέστερα βιβλία του Λέο Μπουσκάλια, καθηγητή Παιδαγωγικής και ψυχολόγου.

Οι ψυχολόγοι, οι κοινωνιολόγοι, οι ανθρωπολόγοι μάς διδάσκουν επί χρόνια ότι η αγάπη μαθαίνεται. Δεν είναι κάτι που συμβαίνει έτσι αυθόρμητα. Νομίζω πως, επειδή έχουμε αυτή την αυταπάτη, γι' αυτό έχουμε τόσα μπλοκαρίσματα στις ανθρώπινες σχέσεις. Κι όμως, ποιος μας μαθαίνει να αγαπάμε; Βασικά η κοινωνία μέσα στην οποία ζούμε και βέβαια αυτό ποικίλλει πολύ. Οι γονείς μας μάς έμαθαν να αγαπάμε. Είναι οι πρώτοι μας δάσκαλοι, αλλά δεν είναι πάντα οι καλύτεροι. Πολλοί ζητάμε οι γονείς μας να είναι τέλειοι. Τα παιδιά πάντα απαιτούν την τελειότητα από τους γονείς, καθώς μεγαλώνουν. Κι όταν διαπιστώνουν ότι τα ταλαίπωρα αυτά ανθρωπάκια δεν είναι τέλεια, απογοητεύονται και στεναχωριούνται και θυμώνουν. Ίσως αυτό να σημαίνει η ενηλικίωση, να κοιτάξεις απέναντί σου αυτούς τους δυο ανθρώπους, αυτόν τον άνδρα και αυτή τη γυναίκα και να τους βλέπεις σαν συνηθισμένους ανθρώπους, σαν εσένα, με τα προβλήματα και τις προκαταλήψεις τους, με τρυφερότητα, με χαρά, με λύπη και με δάκρυα, καταλαβαίνοντας πως είναι απλώς άνθρωποι.

Το σημαντικό είναι πως αν έχουμε μάθει την αγάπη απ' αυτούς τους ανθρώπους και από την κοινωνία, μπορούμε να την ξεμάθουμε και να την ξαναμάθουμε από την αρχή: υπάρχει, επομένως, πολύ μεγάλη ελπίδα. Υπάρχει μεγάλη ελπίδα για όλους μας, σε κάποιο σημείο, όμως, θα πρέπει να μάθουμε ν' αγαπάμε. [...] Ας ξαναγίνουμε πάλι άνθρωποι κι ας μάθουμε πάλι να αγαπάμε την ανθρώπινη υπόσταση. Όταν ξαναρχίσουμε πάλι να λέμε «είμαι άνθρωπος» και «είσαι άνθρωπος», μπορούμε να κάνουμε τρελά πράγματα. Είμαστε ωραίοι, όμως. Είμαστε τα πιο ωραία πλάσματα της γης. Είναι καλό να είσαι άνθρωπος. [...] Οι φιλόσοφοι και οι ψυχολόγοι μάς το λένε αυτό για χρόνια: «Δεν έχεις τίποτε άλλο εκτός από τον εαυτό σου». Γίνε, λοιπόν, ο πιο όμορφος, ο πιο τρυφερός, συναρπαστικός άνθρωπος του κόσμου. Έτσι θα επιζήσεις για πάντα!».

A3. Ο Λ. Μπουσκάλια αναφέρεται στους παράγοντες που συμβάλλουν ώστε να μάθουμε να αγαπάμε. Εσύ πώς νομίζεις ότι οι άνθρωποι μπορούμε να εκπαιδευτούμε στην αγάπη; Πώς μπορούν να βοηθήσουν τους νέους οι φορείς κοινωνικοποίησης, όπως η οικογένεια και το σχολείο, αλλά και το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο σ' αυτή την κατεύθυνση; Τις απόψεις σου παρουσιάζεις σε ομιλία (200-250 λέξεων) που θα εκφωνήσεις σε μια ημερίδα του σχολείου σου με θέμα «Κοινωνία σε κρίση: η σημασία της ψυχικής ενδυνάμωσης».

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΜΑΡΙΑ ΠΟΛΥΔΟΥΡΗ (1902-1930)

Μόνο γιατί μ' αγάπησες

Η Μ. Πολυδούρη, ρομαντική μορφή της σύγχρονης ελληνικής ποίησης, ύμνησε με γνήσιο λυρισμό τον απόλυτο έρωτα. Το "Μόνο γιατί μ' αγάπησες" (από τη συλλογή «Οι τρίλιες που σβήνουν», 1928), θεωρείται από τα σημαντικότερα ερωτικά της ποιήματα.

Δεν τραγουδώ παρά γιατί μ' αγάπησες
στα περασμένα χρόνια.

Και σε ήλιο, σε καλοκαιριού προμάντεμα
και σε βροχή, σε χιόνια,
δεν τραγουδώ παρά γιατί μ' αγάπησες.

Μόνο γιατί τα μάτια σου με κοίταξαν
με την ψυχή στο βλέμμα,
περήφανα στολίστηκα το υπέρτατο
της ύπαρξής μου στέμμα,
μόνο γιατί τα μάτια σου με κοίταξαν.

Μόνο γιατί όπως πέρναγα με καμάρωσες
και στη ματιά σου να περνάει
είδα τη λυγερή σκιά μου, ως όνειρο
να παίζει, να πονάει,
μόνο γιατί όπως πέρναγα με καμάρωσες.

Γιατί δισταχτικά σα να με φώναζες
και μου άπλωσες τα χέρια
κι είχες μέσα στα μάτια σου το θάμπωμα
μια αγάπη πλέρια¹,
γιατί δισταχτικά σα να με φώναζες.

Γιατί, μόνο γιατί σε σέναν άρεσε
γι' αυτό έμεινεν ωραίο το πέρασμά μου.
Σα να μ' ακολουθούσες όπου πήγαινα,
σα να περνούσες κάπου εκεί σιμά μου.
Γιατί, μόνο γιατί σε σέναν άρεσε.

Μόνο γιατί μ' αγάπησες γεννήθηκα,
γι' αυτό η ζωή μου εδόθη.
Στην άχαρη ζωή την ανεκπλήρωτη
μένα η ζωή πληρώθη².
Μόνο γιατί μ' αγάπησες γεννήθηκα.

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα παραγωγής λόγου. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Πώς παρουσιάζει η ποιήτρια την αγάπη στο συγκεκριμένο ποίημα; Πόσο σημαντική θεωρείς την αληθινή αγάπη για τις ανθρώπινες σχέσεις και γιατί;

ή

2. Να υποθέσεις ότι η ποιήτρια ζει στην εποχή μας και αποφασίζει να εκφράσει τις σκέψεις και τα συναισθήματά της στον αγαπημένο της σε πεζό κείμενο. Γράψε την επιστολή που φαντάζεσαι ότι τού στέλνει με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Μονάδες 25

¹πλέρια: γεμάτη, μεστή

²πληρώθη: ολοκληρώθηκε